

BÁLINT ÁGNES (1922-2008) ÍRÓ, SZERKESZTŐ MESEVILÁGA

KEDVES ÜNNEPELTEK ÉS ÜNNEPLŐK, KEDVES KÖZÖNSÉG!

Időutazásra hívom Önöket, a múlt század ötvenes éveinek végére, 1958-ba. A frissen alakult Magyar Televízió első pillanatától kezdve volt gyermekszerkesztősége, mégis akkor lett igazán, amikor dr. Németh Sándorné, alias BÁLINT ÁGNES belépett Kovács Béla főszerkesztő ajtaján. Gyerekműsorok szerkesztésére kiírt hirdetésre jelentkezett. Azonnal felvették. Az energikus, fiatal, ötletekkel sziporkázó, kétgyerekes anyuka alkalmassága nem hagyott kétséget.

Bálint Ágnes addig egy külkereskedelmi vállalatnál dolgozott, papírok, levelek között. Volt 4 felsőfokú és egy középfokú nyelvvizsgálója, és Bécsben szerzett grafikusdiplomája. Még 20 éves korában megjelent Az elvarázsolt egérkisasszony c. meseregénye. 14 éve volt férjénél, 2 kislánya született. Vagány dolog volt, amikor kolleganője biztatására válaszolt a tv hirdetésére.

És a meghallgatás utáni napon, a vecsési vicinálison már a Magyar Rádió és Televízió újdonsült szerkesztője utazott. De ez a státusz – ami sokakat abba a hitbe ringatott, hogy ők egyszerre valakik lettek – Bálint Ágnesen semmit sem változtatott. Kivéve azt az örömet, hogy végre olyan munkája van, amit igazán szeret.

Korán kelt, megetette számtalan állatát, veszekedett a lányaival vagy a férjével, hogy hatalmas kacagásai egyikével meg is békítse őket. Hajkurászta a levélevő kost, szétválasztotta a mindig civakodó macskákat. Bálint Ágnes Bálint Ágnes maradt. Nem változtatott a viselkedésén, az öltözködésén, a szokásain. Eleinte sem, később sem.

A szerkesztőségben leteremtette a cigarettázó, idegeskedő, fejfájós kollegákat, hogy ilyen életmód mellett ne is csodálkozzanak, igyanak tejet és menjenek úszni!

És ezek a dolgok szerves részei a mesevilágának, ne gondolják, hogy nem tartoznak ide. Az ember hitelessége adja a mesék hitelét, azt hogy minden korban, mindenki számára érvényesek legyenek.

De vissza a kezdetekhez, mert érdekes és fontos, hogyan születtek meg az első nagy sikerek.

Eleinte, mint már említettem bemondók mondtak esti mesét, de már feltűnt Csupaszem professzor Kelemen Endre szerkesztésében az iskolás gyerekeknek szóló tudományos, aktuális, ismereterjesztő műsorban, Rockenbauer Pál elindította ország felfedező útjait és már lelkesen dolgozott a szerkesztőség legfrissebb tagja, a kisgyerekműsorokért felelős Bálint Ágnes.

Éppen arról beszélgettek, hogy kellene az esti mesének egy átfogó cím, mondjuk Nagypó meséi, de Ági húzta az orrát. Megint csak beszélünk... a nézők mozgóképet várnak.

Jó, akkor legyen nagypónak kutyája, macskája... de ez nem elég. Aztán a vecsési vonaton ott felejtett valaki egy rongybabát, nagy gombszemekkel. Akár nagypó is rátalálhatott volna! - indult el az írói fantázia, S ha már megsajnálta és hazavitte ... költözzön be a ... És mire a vonat Vecsésre ért, megszületett a Mi újság a Futrinka utcában? sorozat. Megszületett és nagy

sikert aratott. Ez volt az első „szappanopera” a magyar tévében. Mindössze 7 rész került élő adásba 1961-ben. Mégis megalapozta a legendát és ismertté tette Bálint Ágnest.

Valaki egyszer konyhaasztal írónak nevezte. Nem bóknak szánta, de a lényegét fogalmazta meg, és a legnagyobb dicséretet mondta. Igen, a hétköznapiakkal foglalkozott. Cicamicákkal és Morzsikkal, Károly bácsikkal és Irma nénikkel, Kukorikkal és Kotkodákkal. Állatok, emberek, gyerekek, férfiak, nők, innen a szomszédból.

Bálint Ágnes mesevilágában nincs eldöntve, hogy kinek szól a mese, és az sem érdekes, hogy pontosan mikor játszódik. Miközben napi élmények hatására alkotta a meséit a kor jellegzetes pillanatait, gondjait is beleszötte, mégis teljesen kortalanok, mert az emberi alaptermészetre építette őket, a mindig jellemző konfliktusokra férfiak és nők, felnőttek és gyerekek, öregek és fiatalok között. Szereplői nem jók vagy rosszak, csak cserfes, kíváncsi, rosszkodásra kész, de a jóra is mindig kapható hétköznapi hősök.

Nagyon érdekes Mazsola születése is. Ez is a vecsési vonathoz kapcsolódik. Anyuka, hajszolt idegességgel felszállt, maga után vonszolva a kislányát. Az anyuka ismerősre lett, pletykálni kezdtek. A kislány unatkozott és már sokadszorra kérdezte, mikor szállunk le? Az anya odavetette, majd ha megáll a vonat. A vonat megállt, a gyerek rémülten kiabált, megállt a vonat!, szálljunk le! A mama amúgy visszakézből lekent neki egy pofont, hallgasson már el!

Hogy lett ebből a Mazsola? A zöld malac? Bálint Ágnes ezt látva elhatározta, hogy ír egy mesesorozatot, ahol a felnőtt mindig megpróbálja megoldani az ilyen helyzeteket, és akkor se vágja pofon a gyereket, amikor már kibírhatatlan a makaessége. Így született Manócska, a türelmes felnőtt szereplő, akiről - mekkora találmány - nem lehet tudni, hogy fiú vagy lány, lehet anyuka és nagypapa.. ő A felnőtt., aki tűri, tereli a cserfes, kíváncsi, rosszkodásra kész, de a jóra is mindig kapható kismalac kalandozásait.

Ne feledjük el az emberszereplős történeteket. A szeleburdi család. Ki ne ismerné és szeretné ennek az állandóan hangoskodó mindent másképp akaró, szeretetben és jó megoldásokban feloldódó családi történetet, akik még a fikuszukkal is úgy bánnak, mint egy élőlényel. Bolondok, persze, de mindannyian, egy kicsit is bolondok vagyunk, hát ismerjük és szeretjük őket, Sőt magunk is szeretnénk hasonlítani hozzájuk, amikor nem tudunk a mérgeződések, veszekedések csapdáiból kikeveredni

Ágnest nem érdekelték a konvenciók. Különc volt. Igen. Különbözött az átlagtól, hiszen volt neki valami plusz, a tehetség.

A mesevilág része a vecsési ház, a mesék bölcsője, most múzeum, játékváros, gyerekcsoportok látogatják, Bálint Ágnes műveiből készült színdarabokat mutatnak be. Ott vannak a mesék. Meg bennünk.

Számtalan nívódíjat kapott a munkáira. 1975-ben megkapta a József Attila-díjat és 1997-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztjét.

Bálint Ágnes mesevilága a mi világunk, ismerős, otthonos kisember világ.

2016. június

Takács Vera

szerkesztő, rendező, forgatókönyvíró